

שאלה: אני גר באחת ההתנחלויות ועובד בת-אביב. יום יום כאשר אני נוסע חזרה הביתה, אני לפעמים אוסף טרמפיסטים. אבל לא תמיד, כי לפעמים אני בשיחה מעניינת עם מי שנוסע אתי ורוצה פרטיות. יום אחד עברנו צומת והיה שם איש, שלפי מלבשו הכרתי בו שהוא מהמצביעים למפלגה שאני שונא, ולא עצרתי כדי לאסוף אותו. והפטרתי בלשוני, "הנה עוד אחד כזה!". אמר לי החבר שנוסע אתי שאני עובר על איסור שנאת אחים, או גרוע מזה, מדת נקמה. אבל אני מרגיש שלא עשיתי לו כלום. הטרמפיסט הזה כלל לא ידע מה שאמרתי עליו, וגם יש עשרות רכבים החולפים ואינם אוספים כל טרמפיסט. ומה קלקלתי בזה?

תשובה: חבר שלך צודק. יש דין בתורה כי כאשר תראה "חמור שונאך רובץ תחת משאו" אתה חייב לעצור מנסיעתך ולצאת לעזור לו. הרב "ערוך השולחן" (חו"מ סי' רעב סעיף יג) פסק שכאשר הנהג רואה עגלה אחרת [בימינו: אוטו אחר] שנשבר אצלו גלגל, אם בעל הרכב המקולקל צריך לעזרה צריך כל יהודי העובר לעצור ולעזור לו. זה מדין "עזוב תעזוב עמו" (שמות כג, ה).

דבר פלא יש בגמרא. יש מקרה שבעל החמור רוצה להטעין על גב החמור מטען, ולא מצליח. ויש מקרה שבעל חמור אחר רוצה לפרוק מהחמור שלו מטען, גם בזה יש מצוה לעזור לו. למי לעזור קודם? ודאי לזה שרוצה לפרוק המטען, מפני צער בעלי חיים, של הבהמה המסכנה שעליה המשא הכבד.

אבל הגמרא (בבא מציעא לב ע"ב) קובעת שאם החמור שצריכים להטעין עליה היא של מי שאתה שונא, והחמור שרוצים לפרוק המשא היא של מי שאתה אוהב, תקדים את זה של מי שאתה שונא, כדי לכופף את יצרך.

לכן גם כאן, כיון שאינך "מְסַמְפֵּט" את האיש בלבוש מסוים המוכיח עליו שהוא ממפלגה שאינך אוהב, אתה חייב "לשבור" את יצרך ולעזור דוקא לו, עוד לפני כל שאר האנשים.

תשמח שהחבר שלך העיר לך ביקורת מתקנת.